

DOI 10.36074/logos-29.10.2021.v2.26

ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ОСОБЛИВОСТЕЙ АСТЕНІЧНОГО ТА ДЕПРЕСИВНОГО СТАНІВ УЧНІВ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

ORCID ID: 0000-0002-4439-3833**Сергета Ігор Володимирович**

доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри загальної гігієни та екології
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

ORCID ID: 0000-0003-3968-2195**Браткова Ольга Юріївна**

кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри загальної гігієни та екології
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

ORCID ID: 0000-0003-0841-9730**Серебреннікова Оксана Анатоліївна**

кандидат медичних наук, професор,
завідувач кафедри психіатрії, наркології, загальної та медичної психології
факультету післядипломної освіти
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

УКРАЇНА

Поглиблена гігієнічна оцінка особливостей психічного стану учнів старшого шкільного віку, які перебувають в умовах сучасних закладів середньої освіти є важливим компонентом проведення комплексної оцінки рівня розвитку особливостей особистості дівчат і юнаків та тенденцій їх подальшого формування [1, 5]. Цей факт є суттєвим і внаслідок того, що закономірності спрямування перебігу процесів адаптації осіб, які навчаються у школі, до умов перебування, у багатьох аспектах, визначається особистісними характеристиками вищої нервової діяльності та особливостями вегетативних реакцій у відповідь на вплив навчального навантаження [2, 3, 4].

Метою роботи було встановлення визначення особливостей поширення проявів астенічного та депресивного станів дівчат і юнаків протягом періоду навчання у в старших класах сучасної школи.

. Наукові дослідження проводились на базі закладів середньої освіти м. Вінниці серед (203 дівчат і 196 юнаків віком від 15 до 17 років. Ступінь поширення провідних проявів астенічних станів визначалась на підставі використання особистісного опитувальника Малкової у модифікації Чернової (оцінка таких параметрів астенічних станів, як психічна і фізична слабкість, підвищена виснаженість, дратівливість, зменшення рівня продуктивності психічних процесів, розлади сну, вегетативно-соматичними порушення тощо), ступінь поширення провідних проявів депресивних станів шляхом застосування психометричної шкали Цунга для самооцінки депресії (визначення таких параметрів депресивних станів, як наявність та ступінь поширення проявів зниженого настрою, соматичних і психомоторних симптомів депресії, ознаки роздратованості та нерішучості тощо).

В ході проведених досліджень і серед дівчат, і серед юнаків спостерігалось зростання рівня показників, що визначали рівень розвитку характеристик астенічного стану. Зокрема, у 15-річних дівчат і юнаків їх значення складали відповідно $46,67 \pm 1,44$ балів і $44,09 \pm 1,48$ балів, у 16-річних дівчат і юнаків –

відповідно $45,52 \pm 1,53$ балів ($p > 0,05$) і $42,58 \pm 1,84$ балів (3,4%; $p > 0,05$), у 17-річних дівчат і юнаків – відповідно $50,84 \pm 1,94$ балів ($p > 0,05$) і $45,66 \pm 1,73$ балів ($p > 0,05$). Суттєві гендерні розбіжності реєструвались лише серед школярів, котрі перебували у віці у віці 17 років ($p < 0,05$).

Натомість впродовж часу спостережень рівень показників депресивних проявів в учнівському середовищі спочатку зменшувався як серед дівчат, так і серед юнаків, підвищуючись у віці 17 років, причому саме серед учениць його величини були достовірно вищими протягом кожного із досліджуваних вікових періодів ($p < 0,05$ – $0,01$). В цілому ж у 15-річних дівчат значення узагальнених депресивних проявів складали $41,03 \pm 1,02$ балів, серед 16-річних дівчат – $39,58 \pm 0,85$ балів ($p > 0,05$), серед 17-річних дівчат – $40,94 \pm 0,93$ балів ($p > 0,05$), серед юнаків – відповідно $37,56 \pm 0,81$ балів, $36,76 \pm 1,16$ балів ($p > 0,05$) та $36,86 \pm 1,06$ балів ($p > 0,05$).

Отже, під досліджень, що були проведені, рівень показників депресивних проявів в учнівському середовищі зменшувався як серед дівчат, так і серед юнаків, дещо підвищуючись у віці 17 років, причому саме серед представниць жіночої статі його величини були достовірно вищими протягом кожного із досліджуваних вікових періодів ($p < 0,05$ – $0,01$). Разом з тим протягом часу спостережень як серед дівчат, так і серед юнаків спостерігалось зростання рівня показників, що визначали рівень розвитку характеристик астеничного стану.

Список використаних джерел:

- [1] Мороз В. М., Макаров С. Ю., Серебреннікова О. А., Сергета І. В. Навчальний стрес та психофізіологічні критерії оцінки адаптаційних можливостей організму студентів закладів вищої медичної освіти. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 184 с.
- [2] Мороз В. М., Серебреннікова О. А., Сергета І. В., Стоян Н. В. (2021) Психофізіологічні та психогігієнічні основи ефективного використання здоров'язберігаючих технологій у закладах вищої освіти. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ».
- [3] Сергета І. В., Бардов В. Г., Дреженкова І. Л., Панчук О. Ю. (2020). Гігієнічні нормативи рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти та шляхи її оптимізації. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ».
- [4] Сергета І. В., Панчук О. Ю., Яворовський О. П. (2020) Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти (на прикладі стоматологічних спеціальностей). Вінниця : ТОВ «ТВОРИ».
- [5] Тимошук О. В., Полька Н. С., Сергета І. В. (2020) Наукові основи комплексної гігієнічної оцінки якості життя та адаптаційних можливостей сучасної учнівської і студентської молоді. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ».